

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 365/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Futej, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 409/2015, 9 Co 410/2015 z 19. novembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 95/2016 z 19. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

23. februára 2017 sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 409/2015, 9 Co 410/2015 z 19. novembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 95/2016 z 19. januára 2017 a ktorým by napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov boli vydané v konaní, v ktorom sa sťažovateľ vystupujúci v procesnom postavení navrhovateľa podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) domáhal proti Slovenskej republike – Národnej banke Slovenska (ďalej len „odporkyňa“) náhrady škody v sume 2 160 € s príslušenstvom, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu odporkyne pri vykonávaní bankového dohľadu nad činnosťou družstva [REDAKOVANÉ] (ďalej len „družstvo“), ktoré (okrem iného) zhromažďovalo peňažné prostriedky od svojich členov formou členských vkladov a vykonávalo činnosti na uspokojenie potrieb svojich členov spočívajúce v efektívnom zhodnotení vložených finančných prostriedkov na peňažnom a kapitálovom trhu prostredníctvom tretej osoby – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“), v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov. V priebehu konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 21/2012 sťažovateľ tvrdil, že v dôsledku nezákonného konania obchodníka s cennými papiermi, ktorý k 30. aprílu 2010 „skončil činnosť“ pre družstvo a družstvu neodovzdal „žiadne portfólio ani zverené peňažné prostriedky“, mu ako členovi družstva, ktorý doň vložil svoje peňažné prostriedky s cieľom ich zhodnotenia, vznikla škoda, o ktorú sa zmenšil jeho majetok, a keďže uznesením tohto súdu sp. zn. 3 K 95/2010 z 11. apríla 2011 bol na majetok družstva ako úpadcu vyhlásený konkurz, je presvedčený, že vloženú sumu ani

garantovaný výnos pre nesprávny úradný postup odporkyne spočívajúci v „1/ oneskorenom zistení neaktuálnosti údajov zahrnutých do Prospektu investície, a tým neplatnosti Prospektu investície a následnom oneskorení zakázania činnosti Družstva, 2/ prijatí nedostatočných opatrení na nápravu protiprávneho stavu po zisteniach v Prerokovaní nedostatkov podľa zápisu zo dňa 24. 08. 2007 a v 3/ prijatí nedostatočných opatrení na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka pri činnosti voči Družstvu“ nedostane.

3. Po vykonaní dokazovania okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 21/2012-533 z 27. novembra 2014 návrh sťažovateľa ako nedôvodný zamietol, keď s poukazom na účel zákona č. 514/2003 Z. z. dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal vznik škody, nesprávny úradný postup odporkyne ani príčinnú súvislosť medzi nimi, a teda v danom prípade nie je naplnený ani jeden z troch zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Okresný súd zároveň konštatoval, že návrh sťažovateľa bol podaný predčasne, pretože vzhľadom na to, že konkurzné konanie vedené týmto súdom pod sp. zn. 3 K 95/2010 ani konanie o incidenčnej žalobe sťažovateľa proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu vedené týmto súdom pod sp. zn. 1 Cbi 216/2011 nie sú právoplatne skončené, nemožno ustáliť, či a najmä v akej výške vznikla sťažovateľovi škoda a ktoré okolnosti sú rozhodné pre plynutie premlčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal, že zákon o cenných papieroch nepoužíva rozlíšenie medzi „činnosťou“ a „celkovou činnosťou“ dohliadaného subjektu, pričom takéto rozlíšenie neobsahoval § 135 ods. 1 zákona o cenných papieroch ani v čase, keď odporkyňa schválila prospekt investície (2002) a družstvo sa stalo dohliadaným subjektom ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt. Podľa jeho názoru odporkyňa podcenila situáciu, v dôsledku čoho umožnila družstvu ďalšiu činnosť, konala až v roku 2011, hoci o tom, že obchodník s cennými papiermi a družstvo porušujú zákon, vedela už od roku 2007, resp. 2008. Aj zo správy správcu konkurznej podstaty úpadcu je zrejmé, že v konkurznej podstate nie sú žiadne

prostriedky, majetok úpadcu je tvorený hypotetickými pohľadávkami, a teda už aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje uspokojenie sťažovateľa.

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa v tom čase účinného § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) potvrdil, pričom na zdôraznenie jeho správnosti (okrem iného) uviedol, že „NBS nevykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi Družstva ako sa mylne domnieva navrhovateľ. NBS mohla podľa platnej právnej úpravy kontrolovať len to, či Družstvo plní informačné povinnosti v zmysle ust. §§ 126 až 130 zák. č. 566/2001 Z. z. V tejto súvislosti treba poukázať i na to, že navrhovateľ si musel byť vedomý toho, že s jeho investíciou je spojené riziko a že doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov (ust. § 129 ods. 1 písm. b/ zák. č. 566/2001 Z. z. v znení platnom do 21. 7. 2013; § 126 až 130 boli zo zákona č. 566/2001 Z. z. vypustené novelou vykonanou zákonom č. 206/2013 Z. z. účinným dňa 22. 7. 2013). Ak si toho navrhovateľ vedomý nebol, nemožno to pričítať na ťarchu Národnej banky Slovenska v zmysle zásady, podľa ktorej neznalosť zákona neospravedlňuje. To isté platí aj pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že o rozsahu dohľadu NBS nad činnosťou Družstva nemal vedomosť... Nebolo možné stotožniť sa ani s námietkou navrhovateľa o nedostatočných opatreniach Národnej banky Slovenska na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka s cennými papiermi pri činnosti voči Družstvu zohľadňujúc aktívny prístup Národnej banky Slovenska k obchodníkovi s cennými papiermi (v konaní preukázaný rozhodnutím zo dňa 8. januára 2008, č. OPK-9750/3/2007, ktorým uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu vo výške 16.596,96 €, opätovne rozhodnutím zo dňa 20. augusta 2008, č. OPK-9750-5/2007, ktorým uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu vo výške 9.958,18 euro a následne rozhodnutím zo dňa 21. decembra 2010, č. ODT-8305-5/2010, ktorým odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb).“.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval odňatím možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP] pre nepreskúmateľnosť rozsudku, pričom namietol aj nesprávne vyhodnotenie vykonaného dokazovania, keď zo správy a výsluchu správcu konkurznej podstaty nebolo zistené, že

aktuálny stav konkurzu je objektívne taký, že vylučuje uspokojenie sťažovateľa, a nesprávne právne posúdenie vecí, ktoré bolo založené iba na účelovo selektovanej judikatúre.

7. Dovolanie sťažovateľa najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej len „CSP“) odmietol ako procesne neprípustné, nevyvolávajúce účinok umožňujúci uskutočnenie jeho meritórneho prieskumu.

8. S uvedenými závermi krajského súdu a najvyššieho súdu sťažovateľ nesúhlasí a opakujúc identické argumenty, aké uplatnil aj v konaniach pred nimi, v sťažnosti namieta, že všeobecné súdy *„uvedeným výkladom umožnili, aby aj v budúcnosti dochádzalo k porušeniu zákona na úkor občanov, ktorí ako vhodné a zákonom chránené zhodnotenie ich finančných prostriedkov zvolia ich investovanie v rámci subjektov dohliadaných NBS“*, ktorá zapríčinila, že sťažovateľ *„už skôr nemohol rozpoznať riziko svojej investície, resp. že túto investíciu mu NBS svojim zanedbaným dohľadom ani v minimálnej možnej miere neochránila“*. Podľa názoru sťažovateľa je napadnutý rozsudok krajského súdu *„postavený na právnych a skutkových záveroch, ktoré sú... zjavne nepodložené a arbitrárne a preto z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné... Nápravou uvedeného rozsudku krajského súdu sa najvyšší súd odmietol zaoberať, keď vyhodnotil dovolanie proti rozsudku krajského súdu ako neprijateľné“*, čím *„de facto odmietol aj právo sťažovateľa na súdnu ochranu“*.

II.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom krajského súdu

10. Ústavný súd so zreteľom na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde konštatuje, že hoci mu sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu spolu s návrhom doručil aj splnomocnenie na jeho zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené výlučne na podanie „ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 95/2016 zo dňa 19. 01. 2017“, nie však proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

11. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

12. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd opätovne pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010, I. ÚS 547/2016, I. ÚS 432/2016). Ústavný súd totiž už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 judikoval:

„Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

14. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

15. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (*mutatis mutandis* IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

16. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa odôvodnil po poukaze na to, že ide o dovolanie podané pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku, pričom „dovolanie žalobcu... v zmysle § 238 a § 239 O. s. p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum...

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo...

Žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p...

Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu pritom nedáva v predmetnej veci žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska – v dovolaním napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody...

Do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/201 1, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41 /2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014)...

Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. “.

17. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa nemajúci oporu v zákone. Ústavný súd nepovažuje právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľa, za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v dovolacom konaní, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

18. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľ s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

19. Keďže v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že o skutkovo a právne totožných sťažnostiach iných sťažovateľov (členov družstva) zastúpených tým istým právnym zástupcom ako sťažovateľ rozhodol uzneseniami sp. zn. I. ÚS 547/2016 zo 14. septembra 2016, sp. zn. I. ÚS 732/2016 z 30. novembra 2016, sp. zn. III. ÚS 628/2016 z 29. septembra 2016, sp. zn. III. ÚS 670/2016 z 11. októbra 2016, sp. zn. I. ÚS 87/2017 z 8. februára 2017, sp. zn. III. ÚS 283/2017 z 25. apríla 2017 a sp. zn. III. ÚS 300/2017 z 25. apríla 2017 a inými, ktorými ich odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z rovnakých dôvodov.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2017